

ЗАКОН
О ПОТВРЂИВАЊУ ФАКУЛТАТИВНОГ ПРОТОКОЛА О
ПРОДАЈИ ДЕЦЕ, ДЕЧИЈОЈ ПРОСТИТУЦИЈИ И ДЕЧИЈОЈ ПОРНОГРАФИЈИ, УЗ
КОНВЕНЦИЈУ О ПРАВИМА ДЕТЕТА

("Сл. лист СРЈ - Међународни уговори", бр. 7/2002)

ЧЛАН 1

Потврђује се Факултативни протокол о продаји деце, дечјој проституцији и дечјој порнографији, уз Конвенцију о правима детета, усвојен резолуцијом Генералне скупштине УН, 25. маја 2000. године, у оригиналу на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском језику.

ЧЛАН 2

Текст Факултативног протокола у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

...

ФАКУЛТАТИВНИ ПРОТОКОЛ О ПРОДАЈИ ДЕЦЕ, ДЕЧЈОЈ ПРОСТИТУЦИЈИ И
ДЕЧЈОЈ ПОРНОГРАФИЈИ, УЗ КОНВЕНЦИЈУ О ПРАВИМА ДЕТЕТА

Државе уговорнице овог Протокола

Имајући у виду да би, ради даљег постизања циљева Конвенције о правима детета и спровођења њених одредаба, а посебно чланова 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 и 36 било прикладно да се прошире мере које државе уговорнице треба да предузму како би гарантовале заштиту детета од продаје деце, дечје проституције и дечје порнографије,

Имајући такође у виду да Конвенција о правима детета признаје право детета да буде заштићено од економског искоришћавања и од обављања било ког рада који би могао да буде опасан или би ометао школовање детета или би био штетан по здравље детета или физички, ментални, духовни, морални или друштвени развој детета. Тешко забринуте озбиљном и растућом међународном трговином деце у сврху продаје деце, дечје проституције и дечје порнографије,

Дубоко забринуте раширеном и континуираном праксом сексуалног туризма, који децу чини посебно рањивом, будући да та пракса непосредно подстиче продају деце, дечју проституцију и дечју порнографију,

Прихватајући да је један број посебно рањивих група, укључујући женску децу, изложен већем ризику сексуалног искоришћавања и да су женска деца непропорционално заступљена међу сексуално искоришћаваним,

Забринуте због све веће доступности дечје порнографије на Интернету и у другим технологијама и развоју подсећајући на Конференцију о борби против дечје порнографије на Интернету, одржаној у Бечу 1999. године, а посебно на њен закључак којим позива на универзалну инкриминацију производње, дистрибуције, извоза, преноса, увоза, намерног поседовања и рекламирања дечје порнографије, и наглашавајући значај тешке сарадње и партнерства између влада и Интернет индустрије,

Верујући да ће укидање продаје деце, дечје проституције и дечје порнографије бити лакше ако се усвоји холистички приступ, уз наглашавање фактора који томе доприносе, укључујући недовољну развијеност, сиромаштво, привредне диспаритете, неједнаку друштвено-економску структуру, нефункционалне породице, недостатак образовања, миграцију из села у град, дискриминацију међу половима, неодговорно сексуално понашање одраслих, штетне традиционалне обичаје, оружане сукобе и трговину деце,

Верујући исто тако да су потребни напори за јачање свести јавности како би се смањила потражња за продајом деце, дечјом проституцијом и дечјом порнографијом и верујући даље у значај глобалног партнерства међу свим чиниоцима као и бољег спровођења закона на националном нивоу,

Имајући у виду одредбе међународних правних докумената релевантних за заштиту деце, укључујући Хашку конвенцију о заштити деце и сарадњи у вези са међународним усвојењем, Хашку конвенцију о грађанским аспектима међународне отмице детета, Хашку конвенцију о јурисдикцији, примењивом праву, признавању, спровођењу и сарадњи у погледу родитељске

одговорности и мера за заштиту деце и Конвенцију Међународне организације рада бр. 182 о забрани и хитној акцији за сузбијање најтежих облика дечјег рада,

Охрабрене огромном подршком Конвенцији о правима детета, што показује широко опредељење које постоји за унапређење и заштиту права детета,

Прихватајући значај спровођења одредаба Програма акције за спречавање продаје деце, дечје проституције и дечје порнографије и Декларације и Агенде за акцију усвојених на Светском конгресу против комерцијалног сексуалног искоришћавања деце, у Стокхолму од 27-31. августа 1996. године, и других релевантних одлука и препорука одговарајућих међународних тела,

Посвећујући дужну пажњу значају традиција и културних вредности сваког народа за заштиту и складан развој детета, Сагласиле су се о следећем:

Члан 1

Државе уговорнице ће забранити продају деце, дечју проституцију и дечју порнографију, као што је предвиђено овим Протоколом.

Члан 2

У смислу овог Протокола:

- а) продаја деце подразумева било коју радњу или трансакцију којим било које лице или група лица пребацује неко дете неком другом за новчану или било коју другу накнаду;
- б) дечја проституција подразумева коришћење деце у сексуалним активностима за новчану или било коју дугу накнаду;
- ц) дечја порнографија подразумева било какво представљање, било којим средством, детета у стварним или симулираним експлицитним сексуалним активностима или било какво представљање сексуалних делова тела (примарних и сексуалних органа детета), првенствено у сексуалне сврхе.

Члан 3

1. Свака држава уговорница ће обезбедити, као минимум, да следеће радње и делатности буду у пуној мери обухваћени њеним кривичним или казним законом, без обзира да ли су таква дела извршена у земљи или транснационално, односно на индивидуалној или организованој основи:
 - (a) а) У контексту продаје деце као што је дефинисано у члану 2:
 - (i) Нуђење, испорука или прихватање, било којим средствима, неког детета у сврху:
 - a. сексуалног искоришћавања детета;
 - b. пребацивања органа детета ради остваривања профита;
 - c. коришћење детета за принудни рад;
 - (ii) Неодговарајуће навођење, од стране посредника, на пристанак да се усвоји неко дете кршењем важећих међународних инструмената о усвајању;
 - (b) Нуђење, добијање, набављање или обезбеђивање детета за потребе дечје проституције као што је дефинисано у члану 2;
 - (c) Производња, дистрибуција, ширење, увоз, извоз, нуђење, продаја или посредовање, у горње сврхе, дечје порнографије као што је дефинисано у члану 2.
2. Зависно од одредаба националног закона државе уговорнице, исто ће важити и за покушај да се изврши било које од наведених дела, као и за саучествовање или учешће у било ком од наведених дела.
3. Свака држава уговорница ће на таква дела примењивати одговарајуће казне које узимају у обзир њихову тешку природу.
4. Зависно од одредаба свог националног закона, свака држава уговорница предузеће мере, тамо где је то одговарајуће, да утврди одговорност правних лица за дела утврђена у ставу 1 овог члана. Зависно од правних принципа државе уговорнице, таква одговорност правних лица може бити кривична, грађанска или управна.
5. Државе уговорнице предузеће све одговарајуће правне и управне мере како би обезбедиле да сва лица укључена у усвајање детета поступе у складу са важећим међународним правним документима.

Члан 4

1. Свака држава уговорница предузеће потребне мере како би се утврдила њена надлежност над делима поменутим у члану 3, став 1, када се та дела чине на њеној територији, броду или у авиону регистрованим у тој држави.
2. Свака држава уговорница ће предузимати потребне мере како би се утврдила њена надлежност над делима поменутим у члану 3, став 1, у следећим случајевима:
 - (a) Када је наведени извршилац држављанин те државе или лице које има пребивалиште на њеној територији;
 - (b) када је жртва држављанин те државе.
3. Свака држава уговорница ће такође предузимати потребне мере како би се утврдила надлежност над горе поменутим делима када је наводни извршилац присутан на њеној територији и она га не изручи некој другој држави уговорници на основу тога што је дело извршио један од њених држављана.
4. Овај протокол не искључује било коју кривичну надлежност у складу са домаћим законом.

Члан 5

1. Сматраће се да су дела из члана 3 став 1, подложна екстрадицији по свим уговорима о екстрадицији који постоје између држава уговорница и биће укључена као дела која подлежу екстрадицији, у сваки уговор о екстрадицији накнадно закључен између њих, у складу са условима у тим уговорима.
2. Ако нека држава уговорница која условљава екстрадицију постојањем уговора добије захтев за екстрадицију од неке друге државе уговорнице са којом нема уговор о изручењу, она може сматрати овај Протокол правним основом за изручење у погледу таквих дела. Екстрадиција подлеже условима предвиђеним законом замољене државе.
3. Државе уговорнице које екстрадицију не условљавају постојањем уговора, признаће да таква дела повлаче екстрадицију између њих, зависно од услова предвиђених законом замољене државе.
4. Оваква дела ће се, у циљу екстрадиције између држава уговорница, сматрати почињеним не само на месту извршења него и на територијама држава од којих се тражи да утврде своју надлежност у складу са чланом 4.
5. Ако се захтев за екстрадицију упути поводом дела описаних у члану 3 став 1, и замољена држава уговорница не изручи или неће да изручи извршиоца на основу његовог држављанства, та држава ће предузети одговарајуће мере да преда случај својим надлежним органима у циљу гоњења.

Члан 6

1. Државе уговорнице ће пружити једна другој највећу меру помоћи у вези са истражним радњама или кривичним поступком, односно поступком за екстрадицију у вези са делима наведеним у члану 3 став 1, укључујући помоћ о прихватању доказа који су им на располагању, а неопходни су за поступак.
2. Државе уговорнице ће извршавати своје обвезе из става 1 овог члана у складу са свим постојећим уговорима или другим аранжманима о узајамној правној помоћи између њих. У одсуству таквих уговора или аранжмана, државе уговорнице ће једна другој пружити помоћ у складу са својим унутрашњим правом.

Члан 7

Државе уговорнице ће, зависно од одредаба свог националног права:

- (a) Предузимати мере да обезбеде заплону и конфискацију, примерено околностима, следећег:
 - (i) робе, као што су материјали, средства и друге инструменталије које се користе да би се извршила или омогућила дела из овог Протокола;
 - (ii) прихода остварених овим делима;
- (b) Извршити захтеве неке друге државе уговорнице за заплону или конфискацију роба или прихода поменутих у тачки а(и) и (ии);
- (c) Предузети мере које имају за циљ затварање, привремено или трајно, просторија коришћених да би се извршила таква дела.

Члан 8

1. Државе уговорнице ће усвојити одговарајуће мере за заштиту права и интереса деце жртава поступака забрањених овим Протоколом у свим фазама кривичног поступка, нарочито:

- (a) признавањем рањивости деце жртава и прилагођавањем поступака како би се признале њихове посебне потребе, укључујући њихове посебне потребе кад се појављују у својству сведока;
 - (b) обавештавањем деце жртава о њиховим правима, њиховој улози и обиму, временском распореду и напредовању поступка и исходу њихових случајева;
 - (c) допуштањем да се представе и размотре гледишта, потребе и преокупације деце жртава, у поступку у ком су погођени њихови лични интереси, на начин који је у складу са правилима националног процесног права;
 - (d) обезбеђивањем одговарајућих услуга подршке деце жртвама током читавог правног поступка;
 - (e) заштитом, када је то одговарајуће, приватности и идентитета деце жртава и предузимањем мера у складу са националним правом како би се избегло неподесно ширење информација које би могле довести до идентификовања деце жртава;
 - (f) обезбеђивањем, у одговарајућим случајевима, безбедности деце жртава, као и њихових породица и сведока који сведоче са њихове стране, од застрашивања и одмазде;
 - (g) избегавањем непотребног одлагања разматрања случајева и извршавања налога или одлука о давању обештећења деци жртвама.
2. Државе уговорнице ће обезбедити да неизвесност у погледу стварног узраста жртве не спречи покретање кривичне истраге, укључујући истражне радње усмерене на утврђивање узраста жртве.
 3. Државе уговорнице ће обезбедити да се у поступању система кривичног правосудја са децом жртвама дела описаних у овом Протоколу, првенствено руководи најбољим интересом детета.
 4. Државе уговорнице ће, у одговарајућим случајевима, усвојити мере како би заштитиле безбедност и интегритет лица и/или организација укључених у спречавање и/или заштиту и рехабилитацију жртава таквих дела.
 5. Ниједна одредба овог члана неће се тумачити тако да утиче или да није у складу са правима оптуженог на правично и непристрасно суђење.

Члан 9

1. Државе уговорнице ће усвојити или јачати, спроводити и ширити обавештеност о законима, управним мерама, социјалној политици и програмима, како би спречиле дела поменута у овом Протоколу. Посебна пажња поклањаће се заштити деце која су посебно рањива у односу на таква дела.
2. Државе уговорнице ће јачати свест јавности у целини, укључујући и децу, кроз обавештавање помоћу свих одговарајућих средстава, образовање и обуку, о превентивним мерама и штетним последицама дела поменутих у овом Протоколу. При испуњавању својих обавеза из овог члана, државе уговорнице ће охрабривати учешће заједнице и посебно деце и деце жртава, у таквом обавештавању и образовању и обуци, укључујући на међународном нивоу.
3. Државе уговорнице предузеће све изводљиве мере у циљу обезбеђивања сваке одговарајуће помоћи жртвама таквих дела, укључујући њихову пуну социјалну реинтеграцију и њихов комплетан физички и психолошки опоравак.
4. Државе уговорнице обезбедиће да сва деце жртве дела описаних у овом Протоколу имају приступ одговарајућим поступцима како би тражила, без дискриминације, обештећење од правно одговорних лица.
5. Државе уговорнице предузеће одговарајуће мере које имају за циљ да ефикасно забране производњу и растурање материјала у којима се рекламирају дела описане у овом Протоколу.

Члан 10

1. Државе уговорнице предузеће све неопходне кораке да ојачају међународну сарадњу мултилатералним, регионалним и билатералним аранжманима за спречавање, откривање, истрагу, гоњење и кажњавање лица одговорних за дела која укључују продају деце, дечју проституцију, дечју порнографију и сексуални туризам усмерен на децу. Државе уговорнице ће исто тако унапредити међународну сарадњу и координацију између својих државних органа, националних и међународних невладиних организација и међународних организација.
2. Државе уговорнице ће унапредити међународну сарадњу како би помогле деци жртвама у њиховом физичком и психолошком опоравку, социјалној реинтеграцији и репатријацији.

3. Државе уговорнице ће унапредити и јачати међународну сарадњу како би се усмериле на суштинске узроке, као што су сиромаштво и неразвијеност, који доприносе подложности деце на продају, дечју проституцију, дечју порнографију и сексуални туризам усмерен на децу.
4. Државе уговорнице које су у могућности да то ураде, обезбедиће финансијску, техничку или другу помоћ кроз постојеће мултилатералне, регионалне, билатералне или друге програме.

Члан 11

Ништа из овог Протокола неће утицати на било које одредбе које су погодније за остваривање права детета а које могу бити садржане у:

- (a) праву државе уговорнице,
- (b) међународном праву које обавезују ту државу.

Члан 12

1. Свака држава уговорница ће, у року од две године од ступања на снагу овог Протокола за ту државу уговорницу, поднети извештај Комитету за права детета, обезбеђујући свеобухватне информације о мерама које је предузела на спровођењу одредаба Протокола.
2. Након подношења свеобухватног извештаја, свака држава уговорница укључиће у извештаје које подноси Комитету за права детета, у складу са чланом 44 Конвенције, све додатне информације у погледу спровођења овог Протокола. Остале државе уговорнице Протокола подносиће извештај сваких пет година.
3. Комитет за права детета може да тражи од држава уговорница додатне информације од значаја за спровођење овог Протокола.

Члан 13

1. Овај Протокол отворен је за потписивање свакој држави уговорници Конвенције или оној која је потписала Конвенцију.
2. Овај Протокол подлеже ратификацији и отворен је за приступање свакој држави која је страна уговорница Конвенције или која је потписала Конвенцију. Инструменти ратификације или приступања биће депоновани код Генералног секретара Уједињених нација.

Члан 14

1. Овај Протокол ступа на снагу три месеца након депоновања десетог инструмента о ратификацији или приступању.
2. За сваку државу која ратификује овај Протокол или му приступи након његовог ступања на снагу, Протокол ће ступити на снагу месец дана од датума депоновања њеног инструмента о ратификацији или приступању.

Члан 15

1. Свака држава уговорница може отказати овај Протокол у било ком тренутку слањем писменог обавештења Генералном секретару Уједињених нација, који ће након тога обавестити друге државе уговорнице Конвенције и све државе које су Конвенцију потписале. Отказ ће ступити на снагу годину дана од датума када Генерални секретар прими обавештење.
2. Овакав отказ неће ослободити државу уговорницу њених обавеза по основу овог Протокола у односу на било које дело које се догоди пре датума ступања на снагу тога отказа. Такав отказ, исто тако, ни на који начин неће прејудуцирати разматрање било ког питања које је у току, а које Комитет за права детета већ буде разматрао пре датума ступања на снагу овог отказа.

Члан 16

1. Свака држава уговорница може да предложи амандман и достави га Генералном секретару Уједињених нација. Генерални секретар ће потом проследити амандман државама уговорницама са захтевом да укажу да ли желе конференцију држава уговорница у циљу разматрања и гласања о предлозима. У случају да се, у року од четири месеца од датума слања предлога, најмање једна трећина држава уговорница определи за такву конференцију, Генерални секретар ће сазвати конференцију под покровитељством Уједињених нација. Сваки амандман усвојен већином гласова присутних држава уговорница које су гласале на конференцији биће поднет на одобрење Генералној скупштини Уједињених нација.
2. Амандман усвојен у складу са ставом 1 овог члана ће ступити на снагу када га одобри Генерална скупштина и када га прихвате државе уговорнице двотрећинском већином.

3. Када амандман ступи на снагу, обавезиваће оне државе уговорнице које су га прихватиле, док ће остале државе уговорнице и даље бити обавезане одредбама овог Протокола и било којим ранијим амандманом који су прихватиле.

Члан 17

1. Овај Протокол, чији су текстови на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском подједнако веродостојни, биће депонован у архиви Уједињених нација.
2. Генерални секретар Уједињених нација проследиће оверене копије овог Протокола свим државама уговорницама Конвенције и свим државама које су Конвенцију потписале.

ЧЛАН 3

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СРЈ - Међународни уговори".